

November végén vonulnak be Szegeden az alkalmatlanok.

(Saját tudósítónktól.) Kimerítő pontossággal ismertette annak idején a *Délmagyarország* báró Súrmay Sándor honvédelmi miniszternek azt a rendeletét, amely a népfőlkői szolgálatra alkalmatlanok fegyver nélküli segédszolgálatra való behívásáról intézkedik. A rendelet értelmében tudvalevőleg a harcra alkalmatlanok segédszolgálatot teljesítő legénység pótlására minden fegyveres szolgálatra alkalmatlan népfőlkői behívható. A behívásokat a szükséghez mérten fogják eszközölni a közigazgatási hatóságok, amelyekkel minden katonai parancsnokság közli, hogy hány emberre van szüksége. Miután a legtöbb városban már megkezdődött az untaulichok ilyen behívása, kérdéssel fordultunk a szegedi katonai ügyosztályhoz a szegedi behívásokra vonatkozólag. Hegedűs Antal ügyosztály-jegyző, aki Tóth Mihály katonaiügyi tanácsos betegsége alatt a katonai ügyosztályt vezeti, kérdéseinkre így válaszolt:

— A behívás előkészítő munkálatait már teljesen befejeztük. Amint az első értesítést kapjuk, csak a behívókat kell kiképezíteni, miután az összeírás teljes. Hogy kiket fognak behívni először és különösen milyen foglalkozási ágat, természetesen most még nem lehet tudni. Ezeket az adatokat azzal együtt, hogy hány emberre van a katonaságnak szüksége, a temesvári katonai parancsnokság fogja velünk közölni. Eddig csak egy értesítést kaptunk s az az, hogy a behívottak november 27-én fognak majd szolgálatra bevonulni.

— Az, hogy valaki behívójeget kap, még nem jelenti azt, hogy föltétlenül katonai szolgálatot fog az illető teljesíteni. Ugyanis mi a rendelet értelmében több embert fogunk behívni, mint amennyire a katonaság igényét

bejelentette. A behívottakat meggyőzően fogják foglalkoztatni, akiket ezen a föltételvizsgálaton s alkalmatlanoknak fognak találni, azokat elbocsájtják. Szóval a behívottak még egyszer vizsgálat alá kerülnek s a gyöngébb anyagot innen is hazabocsájtják.

— A fegyver nélküli segédszolgálatra behívott népfőlköiknek joguk van éppen úgy föltételeiket kérelmezni a szolgálati kötelezettség alól, mint akik arcvonalszolgálatra alkalmasok. A föltételek körüli eljárás is teljesen ugyanaz, mint az eddigi föltételei és a föltételeket itt is a honvédelmi miniszter adja meg, mint más esetekben.

— A behívások mind a méltánvosság föltétlen szemmel tartása mellett történnek meg. Elsősorban természetesen a fiatalabb korosztályokat hívják be s az öregebbek csak a föltétlen szükségesség esetére maradnak fenn. A hatóság föltétlenül tekintettel van az illetők foglalkozásának fontosságára, a beöltöztetési pozícióra, családi és egyéb egyéni körülményeire. A behívásoknál ezeket a körülményeket és szempontokat mind külön megfontolás tárgyává tesszük.

— Nagy a valószínűsége annak, sőt talán bizonyosnak is mondható, hogy a szegedi untaulichok mind eddigi lakóhelyükön, tehát a szegediek Szegeden fognak szolgálatot teljesíteni. A hatóságok ugyanis a katonai hatóságokkal együtt rajta vannak, hogy lehetőleg mindenben megfeleljenek a miniszteri rendelet intencióinak.

— Ezideig Szegeden egyetlen untaulichot sem hívtak be, sőt nem közölte a katonaság a szükségletet sem. Ennek azonban már közelesen meg kell érkeznie, talán egy-két nap alatt.

amikor már a második álláson is túl voltunk, akkor a harc zajra és fegyveresapokodásra figyelmesek lettek az oroszok, nagy sietve irtó tömegeket vetettek elénk, úgy, hogy egyszeriben elvesztettük az érintkezést a kirohanásban résztvevő többi ezreddelekkel, már csak a magam ezrede körében történő dolgokat láttam. Észrevettem, hogy az oroszok három oldalról tudnak felénk, úgy, hogy kénytelenek voltunk védelembe átmenni. Kemény, makacs állóharc fejlődött ki az oroszok és a mi embereink között, amely reggel 5 óra utántól fél 9 óráig tartott. Ekkor az oroszok betörték állásainkba. A gyulai fiúk megint szuronyt ragadtak és azzal mentek az ellenségnek, de az orosz tulerő annyira nyilvánvaló volt, hogy teljesen céltalan lett volna a további vér- és emberáldozat, amire beszünttettem a harcot.

Fogságba kerültünk. Amint odaértünk a hátsó orosz állásokhoz, rögtön a parancsnok elé vitték bennünket. Mondhatom, hogy a fronton levő oroszok, akikkel érintkeztünk, mind kifogástalanul bántak velünk, mind megbeszéltek bennünk az ellenfelet. Az első parancsnok, egy tábornok, aki jól beszélt németül, kezét fogott velem, téval kinált meg és rendelkezett, hogy részemre kocsit hozzanak, amin a vasúthoz vigyenek. Ilyen bánásmódban azonban csak itt volt részünk a front csapatok körében. Később, minél beljebb kerültünk Oroszországba, annál komiszabb bánásmódban volt részünk. A fogolytáborokban teljesen meg voltunk fosztva minden szabad mozgástól, nem lehetett semmi akaratunk, vagy kívánságunk. A fegyelemnek olyan formája volt, hogy az sokszor erkölcsileg egyenesen megalázó volt. Nem is szeretek beszélni, vagy visszagondolni ezekre a dolgokra, amik elől odakünn is úgy tértem ki legegyszerűbben, hogy sokszor hónapokig ki sem mozdultam a szobámból.

— 1917. januárjában váratlan dolog történt velünk. A fogolytáborban közölték, hogy bizonyos betegségben szenvedők jelentkeznek és ha betegségük beigazolást nyer, akkor a fogságból elbocsájtatnak és hazakerülhetnek. A velünk közölt jegyzék alapján én is jelentkeztem betegséggemmel. Przemyslben a tél folyamán ugyanis meghűltem és ebből a hűlésből makacs légzési zavaraim maradtak vissza. Először ott Turkesztánban ült össze egy orosz orvosokból álló bizottság, alapos vizsgálat alá fogtak és megállapították, hogy megvan a mondott betegségem. Utunk Svédországon és Németországon keresztül diadaluthoz hasonlított, mindenütt a legnagyobb szívélyességgel fogadtak bennünket. Már ez is nagy öröm volt, de mi ez ahhoz képest, amikor július 13-ikán hazaértem családom körébe és a két és fél évi orosz fogság után először ültem együtt velük úgy, mint a háború előtt a béke idején. Minden gyönyörűségével újra előttem állott az élet és én éreztem, hogy nincs az a sok szenvedés, nincs az a sok nélkülözés, amit nem érdemes átélni csak azért, hogy az embernek újra ilyen örömeiben is része lehessen.

Beszélgetés Szathmáry ezredessel.

Przemysl ostromának dicsőséges eseményei 1915. márciusában legendás hőssé avatták Szathmáry Géza honvédezredesét. A mikor a vár helyzete már tarthatatlan volt, honvédeknek élén kirohant a várból és maroknyi csapatával részt vett az ellenség soraiban. A hős ezredes orosz fogságba került, a honnan néhány héttel ezelőtt mint rokkantat hazabocsátották. Azóta újból katonai szolgálatot teljesít. A napokban Nagybeszkereken szemlélet tartott az ottani honvédalakulások felett. Ebből az alkalomból egy nagybeszkereki újságíró fölkereste Szathmáry ezredesét és beszélgetést folytatott vele a przemysli kirohanás részleteiről és hosszú orosz fogságáról.

Szathmáry ezredes a következőket mondotta:

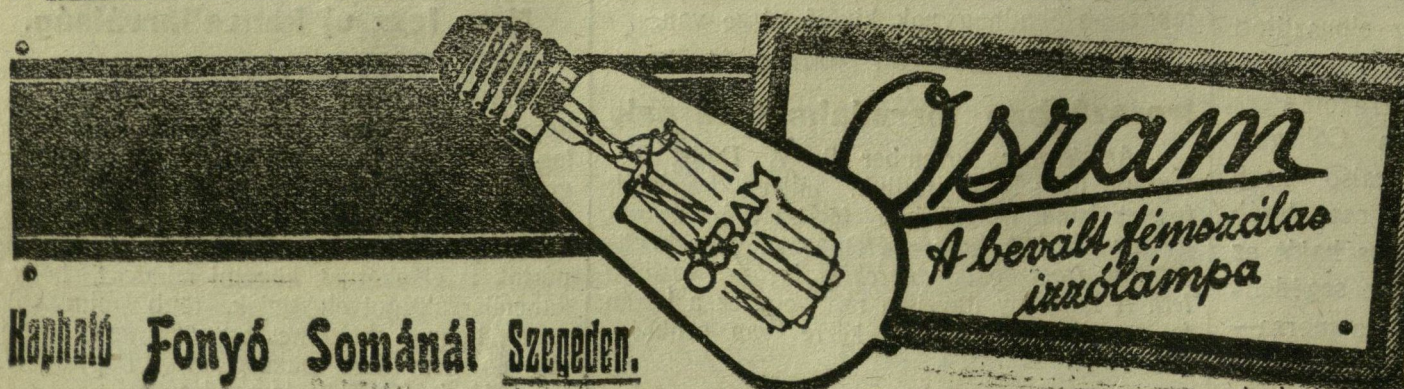
— 1915. márciusában voltunk, — mondotta Szathmáry ezredes — két hónapig tartó körülzárás és ostrom után, amikor a hadsereg főparancsnokság hozzájárulásával, a mellyel repülőgépek és radiotelegramok ut-

ján állandó összeköttetésben voltunk, elhatároztuk, hogy Przemysl eleste előtt még egy nagy kirohanást kísérelünk meg, hogy siker esetén a várat körülzáró orosz seregen áttörve saját tábori hadseregünkkel megtaláljuk az érintkezést és egyesüljünk vele. A muníció és élelmiszer már egészen fogytán volt a várban és hogy ne legyen Przemysl vége diestelen kapituláció, elkészítettük a nagy kirohanás tervét. Összeválogattuk a várórség legjobb csapatait, egy magyar hadosztályt: az u. n. Tamássy-hadosztályt és a Weirendorfer-hadosztályt. A Tamássy-hadosztályban csupa magyar honvédezred volt, a szegedi, verseci, lugosi és gyulai honvédezredek, amelyek közül az utóbbinak én voltam a parancsnoka.

— Március 19-ikére a hajnali órákon terveztük a kirohanást. A tervet pontosan kidolgoztuk, mindenkit kitanítottunk a feladatára és így felkészülve éjjel után 2 órakor megkezdtük a kirohanást. Az oroszokat hirtelen támadásunk nagyon meglepte, úgy, hogy az az első időben szépen haladt előre. Az oroszokat két egymás mögötti jól kiépített állásából szuronyrohammal kivetjük, de

A Délmagyarország telefonjai

Szerkesztőség 305.
Kiadóhivatal 81.

Osram
A bevált fényforrás izzólámpa

Kapható Fonyó Sománál Szegeden.